

Suositus puheterapiasta varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa

Useiden vuosien ajan Puheterapeuttiliiton tietoon on tullut tilanteita, joissa puheterapeutit eivät ole lainkaan päässeet tekemään työtään perusopetuksen tai varhaiskasvatuksen yksiköihin. Nykyisen kuntoutus- ja kuntoutumiskäsityksen mukaan kuntoutus on tehokkainta, kun se tapahtuu tiiviissä yhteistyössä kuntoutujan lähipiirin ja lähiympäristöjen kanssa.

Kuntoutuksen tavoitteet asetetaan erikoissairaanhoidossa tai perusterveydenhuollossa. Tavoitteiden perusteella valitaan asiakkaan tarpeisiin parhaiten soveltuvat menetelmät sekä palvelun toteuttamisympäristö. Sama asiakas voi hyötyä erilaisista toteutusvaihtoehdoista tai niiden yhdistelmistä kuntoutuksen eri vaiheissa.

Säännöllisesti toteutuva yhteistyö kuntoutusta toteuttavan puheterapeutin ja lapsen lähi-ihmisten välillä on erittäin hyödyllistä lapsen arjen ja oppimisen tukemisessa. Yhteistyön ansiosta eri toimijoiden havaintoja voidaan vertailla ja arjen tukitoimien suunnittelua on mahdollista tehdä yhdessä luonnollisissa vuorovaikutustilanteissa ja asiakkaan omassa toimintaympäristössä.

Vaikeudet sopia kuntoutuksen ajoista ovat olleet jo vuosia harmillisen yleisiä. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on ottanut vuonna 2018 kantaa tapaukseen, jossa varhaiskasvatuksessa haluttiin rajata kuntoutuksen toteuttamista tietyntä kellonaikana (EOAK/4536/2018). Apulaisoikeusasiamiehen mukaan tällaiset rajaukset ovat ongelmallisia, sillä niillä ohjataan ohittamaan kunkin lapsen yksilöllisen edun huomioon ottaminen, minkä tulee päätöksen mukaan olla aina tehtyjen päätösten takana. Yksilökohtaisten joustojen tulee siis aina olla mahdollisia, jos lapsen etu sitä edellyttää.

Puheterapeuttiliitto pitää asiakkaan edun kannalta ehdottoman tarpeellisena sitä, että puheterapeutit, eri toimintayksiköt ja asiakkaiden lähipiiri toimivat aidosti yhdessä ja sovittavat aikatauluja siten, että asiakkaan kannalta paras ja toimivin ratkaisu on toteutettavissa. Tähän päämäärään on löydettävissä perusteita esimerkiksi seuraavista lainsäädännöistä:

- YK:n lapsen oikeuksien sopimus korostaa lapsen edun huomioista kaikissa julkisissa toiminna (artikla 3).
- Kelan kuntoutuslaissa (566/2005, 10 § Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen) sanotaan, että kuntoutusta voidaan toteuttaa kotikäyntinä kuntoutujan arjen ympäristössä, jos se on tarpeen kuntoutuksen tavoitteiden saavuttamisen ja vaikuttavuuden kannalta tai kuntoutujan terveydentilan perusteella taikka kuntoutujalle matkasta aiheutuvan rasittavuuden perusteella.

12.12.2025

**Suomen Puheterapeuttiliitto ry
Hallitus**